

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ
DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

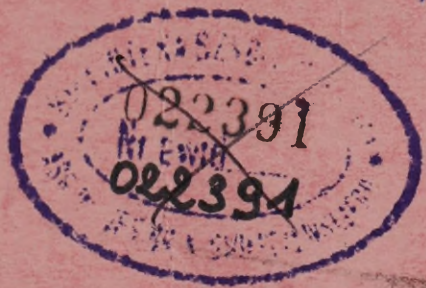

Egz. Nr 1

ppłk dr Zygmunt BANASIAK

ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIE OBRONY
PRZECIWLOTNICZEJ PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO
(PUŁKU CZOŁGÓW)

str 24 1/2

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZTABU GENERALNEGO
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
035952

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

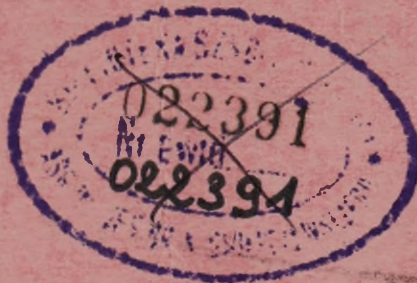

Egz. Nr 1

ppłk dr Zygmunt BANASIAK

ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIE OBRONY
PRZECIWLOTNICZEJ PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO
(PUŁKU CZOŁGÓW)

str 24 1/2

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWA
KADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

035952

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

Przekł. prot. 12617.

DO UŻYTKU
SZKOLENIA

T A J N E

Egz.nr...

1

ppłk dr Zygmunt BANASIAK

ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIE OBRONY
PRZECIWLOTNICZEJ PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO
/PUŁKU CZOŁGÓW/

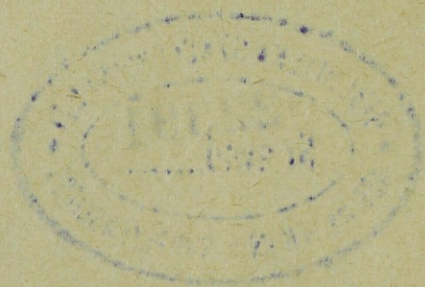
WARSZAWA

grudzień

1973 r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

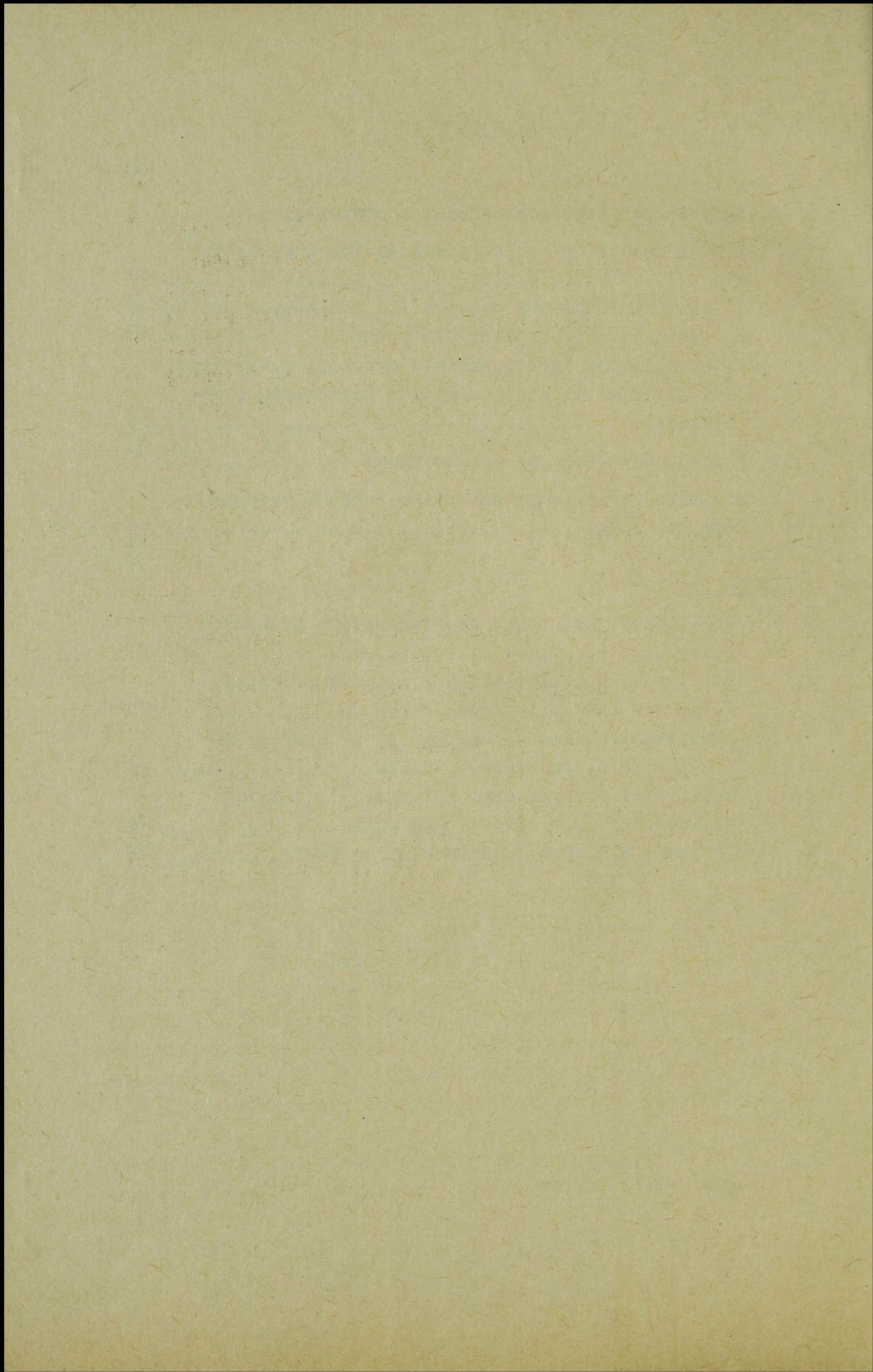
035952

X

SPIS TREŚCI

	<u>Str.</u>
I. Zagrożenie pułku uderzeniami z powietrza	5
II. Siły i środki OPL pułku i zasady ich wykorzystania	8
1. Siły i środki OPL pułku i ich możliwości bojowe	8
2. Wykorzystanie środków OPL pułku	10
3. Organizacja informowania o sytuacji powietrznej i alarmowania pododdziałów o zagrożeniu z powietrza	16
III. Powszechna obrona przeciwlotnicza	17
IV. Niektóre zagadnienia kierowania obroną przeciwlotniczą pułku	18
 <u>ZALĄCZNIKI:</u>	
Nr 1 - Podstawowe dane taktyczno-techniczne samolotów npla.....	21
Nr 2 - Możliwości obezwładnienia i niszczenia przez lotnictwo npla niektórych obiektów.....	23
Nr 3 - Ugrupowanie bojowe i zasięgi ognia środków OPL w natarciu pz /wariant/.....	24
Nr 4 - Możliwości otrzymywania informacji o sytuacji powietrznej przez środki OPL pułku....	25
Nr 5 - Kierowanie obroną przeciwlotniczą pułku.....	26

I. ZAGROŻENIE PUŁKU UDERZENIAMI Z POWIETRZA

Pułkowi zagraża z powietrza głównie taktyczne lotnictwo myśliwskie i lotnictwo wojsk lądowych. W niektórych sytuacjach, zwłaszcza kiedy pułk będzie znajdował się w składzie odwodów /drugich rzutów/ operacyjnych może mu również zagrażać lotnictwo strategiczne.

Mówiąc o zagrożeniu pułku z powietrza interesują nas głównie następujące dane:

- jaką liczbę samolotów przeciwnik może użyć na wojska pułku w ciągu doby walki;
- prawdopodobne typy samolotów /śmigłowców/ i ich możliwości bojowe;
- taktyka działania lotnictwa przeciwnika w czasie wykonywania zadań.

Według poglądów NATO przewiduje się, że na korzyść jednej dywizji może działać jedno skrzydło taktycznego lotnictwa myśliwskiego i jedna eskadra lotnictwa rozpoznawczego. Oznacza to, że do bezpośredniego wsparcia lotniczego wydziela się około 60-80 samolotów taktycznego lotnictwa myśliwskiego i 10-20 samolotów lotnictwa rozpoznawczego na dobę walki. W niektórych sytuacjach uważa się, że liczba ta może być mniejsza i wynosić około 50 samolotów.

Jaką liczbę samolotów w ciągu doby walki przeciwnik może użyć na pułk w materiałach zachodnich nie podaje się. Biorąc jednak za podstawę pułk działający na głównym kierunku natarcia lub spełniający główną rolę w obronie dywizji, wydaje się, że nie popełnimy większego błędu jeżeli przyjmiemy, że na taki pułk może oddziaływać w ciągu doby walki od 1/2 - 1/3 sił, które mogą wspierać dywizję tj. od 20-50 samolotów.

Rozpatrując typy samolotów /śmigłowców/ bierzemy pod uwagę ich dane taktyczno-techniczne, a zwłaszcza udźwig, rodzaje stosowanych środków rażenia oraz w jakich warunkach meteorologicznych i porze doby mogą działać. Niektóre dane taktyczno-techniczne podstawowych typów samolotów przedstawia - załącznik nr 1.

Z załącznika nr 1 jednoznacznie widać, że diametralnie różne zagrożenie z powietrza stanowi np. samolot F-111 i samo-

lot G-91. Pierwszy posiada udźwig aż 17000 kg, gdy drugi tylko 680 kg. Stosownie zatem do typów samolotów i ich liczby różnie też będą się kształtować możliwości obezwładnienia lub zniszczenia określonych wojsk i obiektów. Powyższe ilustruje załącznik nr 2. Jak łatwo zauważyć jeden samolot F-4D posiada takie możliwości jak dwa samoloty F-104 i cztery samoloty G-91. Ponadto wynika, że do zniszczenia dowolnego obiektu na polu walki przeciwnik musi użyć trzykrotnie więcej samolotów niż do jego obezwładnienia.

Analizując możliwości bojowe samolotów przeciwnika należy podkreślić, że większość podanych w załączniku nr 1 typów samolotów, może stosować klasyczne i jądrowe środki rażenia. Tylko samolot G-91 i Harrier nie jest przystosowany do przenieszenia ładunków jądrowych. Jeżeli chodzi o klasyczne środki rażenia stosowane przez lotnictwo, to należy podkreślić, że następuje bardzo szybki ich rozwój. Ostatnio na Zachodzie przywiązuje się duże znaczenie dla środków rażenia powierzchniowego. Są to obok znanych bomb kulkowych także takie środki, jak: PANDORA, MEDUZA, SMOCZE NASIENIE i inne. Służą one zarówno do rażenia czołgów, jak też do minowania terenu w celu zablokowania ruchu wojsk.

Ważną także cechą lotnictwa taktycznego przeciwnika jest przystosowanie go do działań w różnych warunkach atmosferycznych i porze doby.

W celu pokonania systemu OPL oraz zaskoczenia wojsk i obiektów, lotnictwo nieprzyjaciela będzie najczęściej wykonywać loty na małych i bardzo małych wysokościach. Uważa się, że taki lot zapewnia podejście do celu poniżej strefy wykrywania naziemnych stacji radiolokacyjnych przeciwnika, a tym samym maksymalnie zmniejsza zagrożenie przez ogień obrony przeciwlotniczej. Przy słabej obronie przeciwlotniczej dolot do obiektów ataku może się odbywać na wysokościach najbardziej dogodnych dla lotnictwa przeciwnika tj. na wysokościach średnich /do 4000 m/ i dużych /poniżej 4000 m/.

W wypadku ataku obiektów silnie osłanianych lotnictwo przeciwnika może stosować grupy pozorujące, obezwładniające, zakłócające i inne oraz stosować manewr kursem wysokością i prędkością.

5

Uderzenia z powietrza, zależnie od tego jakie środki rażenia będzie nieprzyjaciel stosował, rodzaju obiektów i systemu naszej obrony przeciwlotniczej, mogą wykonywać pojedyncze samoloty lub małe /2-4 samoloty/, średnie /5-10 samolotów/ i duże/ponad 10 samolotów/ grupy.

Wojska i obiekty na polu walki w zależności od ich charakteru, warunków atmosferycznych, stosowanych środków rażenia i systemu OPL mogą być atakowane /bombardowane/ następującymi sposobami:

- z lotu nurkowego;
- z lotu poziomego;
- z lotu wznoszącego.

Analizę poszczególnych sposobów ataku lotnictwa nieprzyjaciela przeprowadza się w celu określenia głównego wysiłku OPL, sposobu organizacji rozpoznania i ugrupowania środków OPL. W tym celu rozpatruje się najbardziej prawdopodobne kierunki i wysokości podejścia do obiektów oraz orientacyjne wielkości odstępów bombardowania /A/.

Poważne zagrożenie dla pułku obok lotnictwa sił powietrznych, stanowi lotnictwo wojsk lądowych, a szczególnie śmigłowce uzbrojone. Cechą charakterystyczną działań śmigłowców jest lot na bardzo małych wysokościach, często tuż nad koronami drzew, co sprzyja zaskoczeniu. Śmigłowce uzbrojone mogą atakować czołgi, stanowiska ogniowe artylerii, stanowiska dowodzenia itd.

Przy pomocy śmigłowców mogą być również przerzucane desanty powietrzne i grupy dywersyjno-rozpoznawcze.

Mówiąc o zagrożeniu pułku z powietrza należy pamiętać, że nie będzie ono jednakowe w dowolnej porze doby i w każdej sytuacji. Nieprzyjaciel na ogół będzie wybierał na ataki takie okresy /położenia/ pułku, w których osiągnie najlepsze efekty swego działania.

Np. w natarciu mogą nimi być:

- wychodzenie pułku z rejonu wyjściowego;
- przekraczanie odcinków kanalizujących ruch w czasie marszu na rubież wprowadzenia do walki;
- rozwijanie się pododdziałów do ataku;
- wprowadzanie do walki drugiego rzutu pułku, lub pułku

- stanowiącego drugi rzut dywizji;
- forsowanie przeszkód wodnych;
 - wykonywanie kontrataków przez nieprzyjaciela.

W obronie natomiast okresami takimi mogą być:

- lotnicze przygotowanie natarcia przez nieprzyjaciela;
- przygotowywanie i wykonywanie kontrataków;
- obsadzanie kolejnych rubieży obrony.

Niezależnie od powyższego zróżnicowany także będzie stopień zagrożenia poszczególnych elementów ugrupowania bojowego lub marszowego pułku. Lotnictwo nieprzyjaciela na ogół dążyło będzie do obezwładnienia /zniszczenia/ tych obiektów, które odgrywają decydującą rolę w określonej sytuacji, a nie wszy - stkich. Obiektami takimi mogą być przede wszystkim czołgi, ar - tyleria, stanowiska dowodzenia, tyły itp.

Na stopień zagrożenia pułku z powietrza duży także wpływ ma jego położenie. W natarciu np. najmniej narażone są podod - działy będące w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Po - dobnie zresztą jest i w obronie.

W marszu zaś najbardziej zagrożone na uderzenia z powie - trza są pododdziały czołowe.

W toku walki jedne pododdziały /obiekty/ mogą tracić na ważności, a inne zyskiwać. Czynniki te powinno się zawsze uwz - gledniać w obronie przeciwlotniczej.

II. SIŁY I ŚRODKI OPL PUŁKU I ZASADY ICH WYKORZYSTANIA

1. Organizacja i możliwości bojowe środków OPL pułku

Na szczeblu pułku /środki pułkowe/ znajduje się baplot ZSU-23-4 i brplot S-1. W każdym batalionie piechoty /środki batalionowe/ jest pl pkm-2. W każdej kompanii piechoty /środki kompanijne/ jest drplot S-2.

Baplot ZSU-23-4 składa się z dwóch plutonów ogniowych/po 2 samobieżne armaty każdy/, drużyny dowodzenia i drużyny trans - portowej. Przeznaczona jest do bezpośredniej osłony wojsk i obiektów przed uderzeniami z powietrza, głównie z małych wyso - kości. Maksymalna odległość zwalczanych celów wynosi 2500 m, a maksymalna wysokość 1500 m. Prawdopodobieństwo rażenia celu jedną armatą wynosi 0,25-0,30, a w warunkach zakłóceń radiolo - kacyjnych około 0,10.

7

Bateria może prowadzić ogień w dowolnych warunkach atmosfery -
cznych i porze doby. Posiada możliwości samodzielnie wykrywać
i niszczyć cele pojedyncze lub jednocześnie niszczyć kilka ce-
lów. Dzięki wysokiej manewrowości jest zdolna zapewnić wojskom
i obiektom osłonę ciągłą /ogień może prowadzić w marszu, z krót-
kich przystanków i po rozwinięciu na SO/. Bateria może tak-
że prowadzić walkę z desantami powietrznymi, nieprzyjacielem
naziemnym i nawodnym.

Brplot S-1 składa się z dwóch plutonów ogniowych /po 2
wozy bojowe każdy/, drużyny dowodzenia i drużyny transporto -
wej. Przeznaczona jest do zwalczania celów powietrznych lecą -
cych na wysokościach od 30-3500 m /50-3000 m/ z prędkością do
310 m/sek. na kursach spotkaniowych /cel leci w kierunku strze-
lającego/ i lecących z prędkością do 220 m/sek. na kursach
oddalających /cel odchodzi od strzelającego/. Zasięg na kursach
spotkaniowych wynosi od 700 do 4200 m, a na kursach oddalają -
cych od 1200-1600 m do 4200 m.

W dzień można zwalczać cele na kursach spotkaniowych i
oddalających, natomiast w nocy tylko na kursach oddalających.
Prawdopodobieństwo rażenia celu jedną rakieta wynosi 0,4 - 0,5.
Głowica rakiety jest samonaprowadzająca, optyczna o małym ką -
cie pola widzenia. Ogień można prowadzić po rozwinięciu na
stanowisku startowym z krótkich przystanków i w marszu oraz
na wodzie - wóz bojowy jest pływający.

Pluton pkm-2 składa się z dwóch pkm-2 14,5 mm. Przezna -
czony jest do zwalczania samolotów śmigłowców, desantów powie-
trznych i bomb lotniczych zrzuconych na spadochronach. Maksy -
malna odległość zwalczanych celów wynosi 2000 m, a maksymalna
wysokość 1500 m. Prawdopodobieństwo rażenia celu jednym kara -
binem wynosi 0,007 - 0,024. Z pkm-2 ogień można prowadzić po
rozwinięciu na SO, z krótkich przystanków i w marszu - po umo -
cowaniu na platformach samochodów. W przyszłości przewiduje się
zastąpić plutony pkm-2 armatami przeciwlotniczymi typu ZU-23-2.

Drużyna rakiet przeciwlotniczych S-2 składa się z trzech
strzelców przeciwlotników wyposażonych w zestawy rakiet prze -
ciwlotniczych typu S-2. Przeznaczona jest do zwalczania celów
nisko lecących na kursach spotkaniowych i oddalających w wa -

8

runkach widzialności optycznej. Na kursach oddalających można zwalczać cele od 1200-1600 do 4200 m przy prędkości celu do 260 m/sek., a na kursach spotkaniowych od 2800 do 700 m przy prędkości celu do 150 m/sek., ale tylko śmigłowce i samoloty tłokowe.

Cele można zwalczać lecące na wysokościach od 50 do 2300 m. Rakieta posiada głowicę samonaprowadzającą na podczerwień. Prawdopodobieństwo rażenia jedną rakieta wynosi 0,3 - 0,4.

Strzelać można z okopu, na wodzie, z dachów budynków, pojazdów itp.

2. Wykorzystanie środków OPL pułku

Na szczeblu pułku organizuje się system OPL. System OPL pułku nie stanowi oddzielnego organizmu lecz jest częścią składową systemu OPL dywizji.

Zadaniem systemu OPL pułku może być:

- bezpośrednia osłona przed rozpoznaniem i uderzeniami z powietrza głównych elementów ugrupowania bojowego pułku w każdej sytuacji i porze doby;

- zwalczanie desantów powietrznych nieprzyjaciela w czasie ich lotu i lądowania;

- osłona własnych desantów powietrznych.

Są to zadania ogólne. W konkretnym rodzaju działań można wyodrębnić zadania szczegółowe. Np. w natarciu pułku z marszu z rejonu wyjściowego położonego w głębi, zadaniem OPL może być: osłona pułku podczas wychodzenia z rejonu wyjściowego, osłona rozwijania się pułku do walki, osłona wprowadzenia drugiego rzutu do walki, osłona wojsk forsujących przeszkodę wodną, osłona wojsk odpierających kontratak npla itp.

W obronie natomiast zadaniem OPL może być: osłona głównych sił pułku w rejonie obrony, osłona rozwijania się i wykonywania kontrataku przez drugi rzut pułku itp.

Zadania te można pomyślnie wykonać przez odpowiednie wykorzystanie środków OPL pułku i umiejętne kierowanie nimi.

Wykorzystanie pułkowych pododdziałów OPL

Bateria artylerii przeciwlotniczej /bateria rakiet przeciwlotniczych/ może osłaniać obiekty pułku samodzielnie lub z innymi środkami OPL.

9

W marszu bateria może być użyta do bezpośredniej osłony kolumn lub do osłony punktów newralgicznych /mostów, przepraw, węzłów dróg itp./ znajdujących się na drogach marszu.

W natarciu najbardziej typowym obiektem dla baterii jest batalion piechoty /czołgów/ znajdujący się w pierwszym lub drugim rzucie, działający jako oddział wydzielony lub będący w odwodzie. Może także osłaniać siły główne pułku czołgów, stanowiska ogniowe artylerii /PGA lub jeden z jej dywizjonów/. W obronie bateria może osłaniać rejon obrony batalionu, stanowiska ogniowe artylerii, stanowiska dowodzenia, drugi rzut pułku w czasie rozwijania się i wykonywania kontrataku i inne ważne obiekty.

Podczas natarcia z marszu z rejonu wyjściowego położonego w głębi baterię wykorzystuje się z reguły do osłony tych obiektów, które zamierza się osłaniać również w toku natarcia /batalionu piechoty, artylerii, stanowiska dowodzenia itp./ . Jeżeli zachodzi konieczność można ją wykorzystać do osłony ważnego punktu newralgicznego znajdującego się na drodze marszu.

Jeżeli bateria osłania batalion piechoty /dywizjon artylerii/ w marszu, ugrupowuje się ją plutonami lub całą ciążą. Odległości między plutonami ogniowymi zależą od odległości między kompaniami lecz nie powinny przekraczać 1000 m. Oddalenie plutonu ogniowego /baterii/ od czołowych pododdziałów batalionu piechoty /dywizjonu artylerii/ nie powinno być większe jak 500 m. Jeżeli jest sprzyjający układ dróg w terenie /proste odcinki dróg są długie/ pluton ogniowy /bateria/ może masyfować w odległości 1000-1500 m przed osłanianą kolumną tj. w granicach prawdopodobnego odstępu bombardowania.

Z chwilą rozpoczęcia rozwijania się osłanianych wojsk do ataku bateria zajmuje wskazane jej przez szefa OPL pułku stanowisko ogniowe i realizuje w dalszym ciągu postawione uprzednio zadania bojowe.

Z zasady odległość pierwszej linii samobieżnych armat od przedniego skraju wojsk własnych wynosi 400-500 m, a wozów bojowych 200-1000 m.

Ugrupowanie bojowe baterii w zależności od charakteru terenu może być w linię plutonów /pluton występem w prawo, w lewo/ lub w dwie linie plutonów. Odstępy między plutonami ogni-

110

wymi podczas ugrupowania ich w linię mogą wynosić 800-1000 m , a odległości między samobieźnymi armatami w plaplot 150-250 m, /lub 50-200 m między wozami bojowymi w plrplot/. Podczas innych ugrupowań baterii odstępy między plutonami i odstępy między samobieźnymi armatami /wozami bojowymi/ przyjmuje się jednakowe.

Po przejściu batalionu /pułku/ do ataku baplot przesuwają się w odległości 400-500 m /brplot 200-1000 m/ za linią bojową czołgów i transporterów opancerzonych, będąc w stałej gotowości do zwalczania nieprzyjaciela powietrznego.

Podczas wprowadzania do walki drugiego rzutu pułku baterię można zmanewrować do jego osłony.

Bateria może być również użyta w toku natarcia do osłony wojsk forsujących przeszkodę wodną. Po podejściu do przeszkody wodnej bateria zajmuje stanowisko ogniowe /startowe/ z zasady plutonami na swoim brzegu i osłania pododdziały podczas forsowania. Jeżeli bateria nie otrzymała zadania osłony przeprawy to po uchwyceniu przeciwległego brzegu forsuje przeszkodę wodną, wychodzi na swój kierunek i w dalszym ciągu osłania nacierające pododdziały.

Bateria wyznaczona do osłony mostu /przeprawy/ po opanowaniu przeciwległego brzegu zajmuje stanowisko ogniowe /startowe/ z zasady plutonami po obu stronach rzeki w odległości do 500 m - plaplot i do 1000 m plrplot. Zmiana zadania dla baterii następuje na rozkaz przełożonego.

W obronie bateria z zasady zajmuje stanowisko ogniowe /startowe/ w rejonie punktów oporu kompanii drugiego rzutu tj. w odległości 1000-1500 m od przedniego skraju wojsk własnych. Ugrupowanie bojowe baterii powinno zapewniać odparcie nalotów nieprzyjaciela powietrznego z dowolnego kierunku i umożliwiać szybkie wykonanie manewru na rubież rozwinięcia do kontrataku lub do osłony innego obiektu wskazanego przez przełożonego.

W obronie na podstawie decyzji przełożonego mogą być wyznaczone plutony /samobieźne armaty, wozy bojowe/ wędrownie lub też działać z zasadzek /wchodzić w skład zasadzek/. Zasadzki organizuje się na ogół na kierunkach nie bronionych/patrolowanych/ przez wojska, a jednocześnie zapewniających lotnictwu nieprzyjaciela najłatwiejsze dotarcie do obiektów ataku.

Wykorzystanie batalionowego plutonu przeciwlotniczych karabinów maszynowych

Pluton przeciwlotniczych karabinów maszynowych może osłaniać obiekty z innymi środkami OPL lub samodzielnie. Najlepsze efekty uzyskuje się wówczas, gdy działa on z innymi środkami OPL.

Obiektem osłony dla plutonu może być kompania piechoty pierwszego lub drugiego rzutu batalionu, stanowiska ogniowe artylerii, stanowisko dowódczo-obszernacyjne batalionu, przepawy lub inne punkty niewrażliwe znajdujące się na kierunku działania batalionu /drodze marszu/.

Podczas natarcia z marszu z rejonu wyjściowego położonego w głębi, pluton z reguły wykorzystuje się do osłony tego elementu ugrupowania, który zamierza się osłaniać i w toku natarcia. Pluton ugrupowuje się z zasady w czole kolumny marszowej całością sił. Jeżeli kolumnę osłaniają różne środki OPL wówczas można pluton rozmieścić pojedynczymi karabinami w odległościach 500-800 m.

Z chwilą rozpoczęcia rozwijania się osłanianego pododdziału, pluton zajmuje w jego rejonie ugrupowanie bojowe i jest w gotowości do prowadzenia ognia. W toku natarcia przesuwa się skokami w ślad za nacierającym pododdziałem lub wspólnie z osłanianym obiektem. W wypadku znajdowania się na kierunku natarcia batalionu przeszkody wodnej, pluton może być użyty do osłony pododdziałów forsujących tę przeszkodę. Stanowisko ogniowe wskazuje przełożony jak najbliższej lustra wody.

W obronie w przypadku osłony kompanii piechoty pierwszego rzutu, pluton rozwija się w odległości 300-500 m od czołowych gniazd oporu, a w wypadku osłony stanowiska dowódczo-obszernacyjnego batalionu lub stanowisk ogniowych artylerii w ich rejonie z uwzględnieniem głównego kierunku nalotów lotnictwa nieprzyjaciela.

Plutony /pojedyncze karabiny/ mogą działać z zasadzek /wchodzić w ich skład/.

12

Wykorzystanie kompanijnej drużyny
rakiet przeciwlotniczych

Drużyny rakiet przeciwlotniczych wykorzystuje się do bezpośredniej osłony kompanii piechoty. Mogą też być przydzielane do składu grup rozpoznawczych, ubezpieczenia marszowego lub do dyspozycji innych dowódców pododdziałów. Drużyny z zasady działają całością sił.

W czasie marszu drużyny znajdują się w pojazdach dowódców kompanii. Do prowadzenia strzelania w marszu wyznacza się dyżurnych strzelców - przeciwlotników. Podczas rozwijania się pododdziałów w ugrupowanie przedbojowe liczba dyżurnych strzelców-przeciwlotników może być zwiększona, a przy przechodzeniu w ugrupowanie bojowe wszyscy strzelcy - przeciwlotnicy powinni znajdować się w gotowości bojowej nr 1.

Podczas natarcia z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, gdy pododdział wychodzi na podstawę wyjściową do natarcia, strzelcy-przeciwlotnicy urządzają stanowiska startowe w pobliżu punktów obserwacyjnych dowódców kompanii.

Jeżeli pododdziały atakują nieprzyjaciela na pojazdach to strzelcy-przeciwlotnicy osłaniają je ogniem bezpośrednio z pojazdów. Podczas ataku w szyku pieszym i strzelcy-przeciwlotnicy spieszą się i przemieszczają za nacierającą tyralerią zajmując stanowiska startowe w pobliżu dowódcy kompanii.

W wypadku forsowania przeszkody wodnej, po uchwyceniu przyczółków lub wraz z pierwszym rzutem część strzelców-przeciwlotników przeprowia się na przeciwległy brzeg w gotowości do osłony przepraw. Stanowiska startowe wybiera się na wysepkach, mieliznach, groblach lub bezpośrednio na brzegu i urządza pod względem inżynieryjnym. Jeżeli drużyna nie otrzymała zadania osłony przepraw, to forsuje przeszkodę wodną i działa dalej w składzie osłanianego pododdziału.

W obronie stanowiska startowe wyznacza dowódca kompanii z uwzględnieniem rozmieszczenia innych środków OPL. Stanowiska startowe wybiera się w granicach punktu oporu i w bezpośrednim pobliżu punktu obserwacyjnego dowódcy kompanii.

Pododdziały wydzielone jako ubezpieczenie oraz działające w pasie przesłaniania lub broniące pozycji przedniej, mogą

być wzmacniane drużynami rakiet przeciwlotniczych kosztem innych pododdziałów.

Strzelcy-przeciwlotnicy mogą również działać z zasadzek /wchodzić w ich skład/. Wówczas stanowiska startowe wyznacza się poza punktem oporu, na prawdopodobnych kierunkach lotu celów nisko lecących.

x

x

x

Niezależnie od organicznych pododdziałów OPL okresowo na korzyść pułku może również działać pułk artylerii przeciwlotniczej dywizji. Sytuacje takie mogą mieć miejsce np. w czasie działania pułku na głównym kierunku natarcia dywizji, w okresie wprowadzania pułku do walki jako drugiego rzutu dywizji, działania pułku jako oddziału wydzielonego dywizji, a także w innych sytuacjach wymagających wzmocnienia jego obrony przeciwlotniczej.

Poza tym pułk może korzystać w zależności od położenia z osłony sąsiadów, wojsk OPL armii /frontu/ lub z osłony wojsk OPK.

Do środków, które mogą działać na korzyść pułku należą: LM, rakiety przeciwlotnicze, artyleria przeciwlotnicza, oddziały zakłóceń radiolokacji i pododdziały radiotechniczne.

Lotnictwo myśliwskie będzie osłaniać pułk w ramach osłony rejonu /sektorów odpowiedzialności/ lub strefy działań bojowych. Lotnictwa myśliwskiego do osłony określonego pułku nie przydziela się.

Rakiety przeciwlotnicze mogą osłaniać pułk w czasie marszu, najczęściej podczas pokonywania szerokich przeszkód wodnych i innych ważnych punktów newralgicznych. Natomiast w natarciu i w obronie w sposób ciągły - o ile pułk będzie znajdował się w zasięgu ich ognia. Jeżeli pułk będzie się znajdował w zasięgu ognia rakiet przeciwlotniczych średniego zasięgu, będzie osłaniany od wysokości 300-500 m, a małego zasięgu od wysokości 50 m.

Artyleria przeciwlotnicza i oddziały zakłóceń radiolokacji mogą osłaniać pułk z zasady w tych samych rejonach co rakiety przeciwlotnicze.

14

Jeden z wariantów działania różnych środków OPL w osłonie pułku ilustruje załącznik nr 3.

3. Organizacja informowania o sytuacji powietrznej i alarmowania pododdziałów o zagrożeniu z powietrza

Podstawowym źródłem rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego jest rozpoznanie radiolokacyjne. Rozpoznanie radiolokacyjne prowadzi się za pomocą RPW, RSWP dywizji i paplot oraz RSA.

Uzupełniającym środkiem rozpoznania radiolokacyjnego jest rozpoznanie wzrokowe. Spełnia ono szczególnie ważną rolę w wypadku lotu samolotów na małych wysokościach oraz podczas zakłóceń stacji radiolokacyjnych i łączności radiowej.

Ostatnio do rozpoznania środków napadu powietrznego w pododdziałach rakiet przeciwlotniczych i artylerii przeciwlotniczej przewiduje się wprowadzenie radiopelengatorów o zasięgu wykrywania 10-20 i więcej km.

Pododdziały OPL pułku otrzymują informacje o sytuacji powietrznej z następujących źródeł /załącznik nr 4/:

a/ baplot, brplot i PK OPL pułku:

- z RSWP dywizji;
- z RSWP paplot;
- od szefa OPL dywizji;

b/ pl pkm i drrplot:

- od szefa OPL dywizji;
- od szefa OPL pułku.

Jednocześnie każdy pododdział może otrzymywać informacje o sytuacji powietrznej z jednego źródła /ma tylko jeden odbiornik/. Niezależnie od tych informacji wszystkie pododdziały OPL, a także pododdziały ogólnowojskowe i innych rodzajów wojsk organizują rozpoznanie wzrokowe^{x/}.

Rozpoznanie wzrokowe w baplot i brplot oraz we wszystkich pododdziałach ogólnowojskowych i innych organizuje się okrążenie. Główny wysiłek rozpoznania skupia się w sektorach obserwacji, które z zasady podaje przełożony.

Dla samobieżnych armat wyznacza się sektory obserwacji w granicach do 80° /lub nakazuje się prowadzić rozpoznanie ra -
x/ W baplot prowadzi się rozpoznanie radiolokacyjne i wzrokowe.

diolokacyjne okręźnie. Dla obserwatorów obserwacji wzrokowej wyznacza się sektory obserwacji - po około 60°.

Obserwatorzy obserwacji wzrokowej pełnią dyżury na zmianę co 1-2 godziny, a w marszu co 60-30 minut.

Alarmowanie pododdziałów o zagrożeniu z powietrza prowadzi dowódca ogólnowojskowi. Alarmy mogą być zarządzane na podstawie informacji uzyskanych w sieci radiowej ostrzegania lub na podstawie obserwacji wzrokowej. Alarmy na podstawie informacji z sieci radiowej ostrzegania mogą ogłaszać dowódcy pułków /batalionów/ - tylko oni mają odbiorniki radiowe pracujące w tej sieci. Dowódcy niższych szczebli mogą je ogłaszać na zarządzenie dowódcy pułku /batalionu/ lub na podstawie obserwacji wzrokowej.

Sygnal alarmu jest dla wojsk rozkazem do określonego działania - ukrycia się lub prowadzenia ognia z broni strzeleckiej i pokładowej.

III. POWSZECHNA OBRONA PRZECIWLOTNICZA PUŁKU

Powszechna obrona przeciwlotnicza jest częścią składową obrony przeciwlotniczej wojsk. Obejmuje ona: wyzyskanie broni strzeleckiej i pokładowej do zwalczania celów powietrznych, organizację i prowadzenie rozpoznania przestrzeni powietrznej, alarmowanie wojsk o zagrożeniu z powietrza i bierną obronę przeciwlotniczą.

Powszechną obronę przeciwlotniczą organ'zują wszyscy dowódcy w każdej sytuacji i położeniu bez względu na to czy dany pododdział /oddział/ osłaniany jest przez specjalistyczne środki OPL czy też nie.

Liczbę broni strzeleckiej i pokładowej do zwalczania celów nisko lecących zależy od sytuacji, pory doby i warunków atmosferycznych każdorazowo określa dowódca pułku /batalionu, kompanii/. Przeważnie w czasie marszu na małą odległość wyznacza się co najmniej 1/2 sił, natomiast podczas marszu na dużą odległość oraz w natarciu i w obronie od 1/3 do 1/2 sił. W natarciu i w obronie wyznacza się pododdziały nie zaangażowane bezpośrednio w walce. Załogi, które nie pełnią dyżuru w danym okresie bynajmniej nie są zwolnione od udziału w zwalczaniu samolotów atakujących dany pododdział. Otwarcie bowiem ognia

16

przez pododdziały /załogi/ dyżurne jest sygnałem alarmowym dla pozostałych /odpoczywających/ pododdziałów /załóg/ dla prowadzenia ognia.

Do prowadzenia obserwacji przestrzeni powietrznej wyznacza się obserwatorów, którym przydziela się odpowiednie kierunki lub wycinki obserwacji. W marszu obserwatorów wyznacza się na każdym pojeździe. Kompania, bateria /pluton/ organizuje obserwację okrężną ze skupieniem głównego wysiłku na przypuszczalnym kierunku nalotów. W razie wykrycia samolotu lub śmigłowca nieprzyjaciela obserwatorzy, odpowiednio do zaistniałej sytuacji, ustalonymi sygnałami powiadamiają o tym swoich dowódców lub ogłaszają alarm.

Bierna obrona przeciwlotnicza polega na przestrzeganiu ustalonych zasad rozśrodkowania pododdziałów, ich maskowaniu i wykonywaniu prac inżynierskich.

IV. NIEKTÓRE ZAGADNIENIA KIEROWANIA OBRONA PRZECIWLOTNICZA PULKU

Za obronę przeciwlotniczą pułku odpowiada dowódca pułku. Bezpośrednim jej organizatorem jest szef OPL pułku. Posiada on drużynę dowodzenia, wóz dowodzenia i niezbędne środki łączności. Do kierowania obroną przeciwlotniczą rozwija się punkt kierowania obroną przeciwlotniczą pułku /PK OPL/. Szefowi OPL pułku bezpośrednio podlega baplot i brplot, a pod względem specjalistycznym także pluton pkm i drużyny rakiet przeciwlotniczych. Szef OPL pułku wchodzi w skład sztabu pułku i w swojej pracy ściśle współdziała z oficerami sztabu.

W pracy szefa OPL pułku można wyodrębnić czynności wykonywane w czasie organizacji OPL pułku i w czasie prowadzenia walki.

W okresie organizacji OPL, szef OPL pułku przeprowadza analizę uzyskanych informacji i ocenę położenia na podstawie których przygotowuje i przedstawia meldunek /propozycje/ dla dowódcy pułku.

Ponadto szef OPL pułku uczestniczy w planowaniu działań bojowych, wydaje zarządzenia baplot i brplot, opracowuje /prowadzi/ mapę roboczą, opracowuje /na polecenie dowódcy pułku /wytyczne do OPL pułku, opracowuje punkt do rozkazu bojowego

dotyczący OPL pułku, organizuje dowodzenie i zabezpieczenie działań bojowych oraz przeprowadza kontrolę.

Analiza uzyskanych informacji ujmuje: zadanie pułku i wnioski z tego zadania podane przez dowódcę pułku, dane z zarządzenia szefa OPL dywizji oraz położenie i stan własnych środków OPL.

Przeprowadzając ocenę położenia szef OPL rozpatruje: nieprzyjaciela naziemnego i powietrznego, pułk jako obiekt OPL, sąsiadów i środki współdziałające, siły własne, warunki meteorologiczne i stan moralno-polityczny.

W meldunku dla dowódcy pułku zwykle szef OPL podaje: wnioski z przeprowadzonej oceny nieprzyjaciela powietrznego, wpływ środków OPL szczebli nadrzędnych i sąsiadów na osłonę pułku, zamiar OPL i propozycje wykorzystania środków OPL pułku, propozycje w zakresie powszechnej OPL, propozycje dotyczące stopni gotowości bojowej środków OPL w poszczególnych etapach walki, sposób realizacji współdziałania z lotnictwem i ewentualne prośby.

Zarządzenie dla pułkowych pododdziałów OPL szef OPL wydaje ustnie. W zarządzeniu tym zwykle podaje: krótko dane o nieprzyjacielu naziemnym oraz przewidywaną działalność lotnictwa npla, działalność środków OPL szczebla nadrzędnego i sąsiadów, zadanie pułku /w zakresie niezbędnym/, zadania dla baplot i brplot, wytyczne w zakresie rozpoznania i prowadzenia ognia, miejsce szefa OPL oraz terminy i sposób składania meldunków.

Wytyczne dowódcy pułku do OPL mogą obejmować: prawdopodobną działalność lotnictwa nieprzyjaciela, działalność środków OPL przełożonego, sąsiadów i pułkowych, sposób wykorzystania środków OPL batalionów i kompanii, wykorzystanie broni strzeleckiej i pokładowej do celów powietrznych, wytyczne do prowadzenia rozpoznania i prowadzenia ognia, zasady alarmowania o zagrożeniu z powietrza, zakres przedsięwzięć biernej OPL i sygnały.

W toku działań szef OPL powinien znać aktualną sytuację i być zawsze gotowy do złożenia propozycji dalszego wykorzystania środków OPL. Podstawę w tym zakresie stanowią: informa-

cje szefa OPL dywizji, informacje oficerów sztabu pułku i meldunki dowódców baterii.

Po złożeniu meldunku szef OPL powinien być gotowy do postawienia zadań wykonawcom. Poza tym w toku działań szef OPL powinien na bieżąco prowadzić dokumentację, kierować rozpoznaniem nieprzyjaciela powietrznego /wskazywać pododdziałom OPL aktualne źródła informacji o nieprzyjacielu powietrznym oraz kontrolować prowadzenie rozpoznania w ramach pułku/, realizować ustalone zasady współdziałania z lotnictwem /między innymi podawać zakazy i nakazy prowadzenia ognia/, prowadzić analizę działalności środków OPL pułku oraz składać meldunki szefowi OPL dywizji.

OPRACOWAŁ:

ppłk dr Z. BANASIAK

Wyk. w 120 egz.

Egz. nr 1-120-BT.

Wyk. ppłk Banasiak

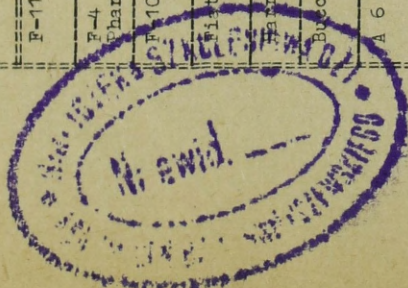
Druk JD, dn. 8.12.73 r.

nr ks. 02158/04357/WW.

kor. autor

PODSTAWOWE DANE TAKTYCZNO-TECHNICZNE SAMOLOTÓW NIERZYGACIELA

Samolot	Prędkość maksymalna		Pułap statyczny /m/	Zasięg maks. /km/	Promień działania		Udział uzbrojenie /kg/	Możliwości działania samolotów
	na większej wysokości /km/godz/	na dużej wysokości /km/godz/			na większej wysokości /km/	na dużej wysokości /km/		
F-111	1380	2640	18000	6100	1800	1200	17000	W każdych warunkach atmosferycznych
F-4 Phantom II	1560	2550	21000	4800	1200	600	8200	Jak wyżej
F-104G	1390	2230	18000	3510	1225	520	1800	Jak wyżej i na każdej wysokości
F-105 G-91	1075	1050	12200	2200	400	215	700	Tylko w dobrych warunkach atmosferycznych
F-106 OR Mk 1	1160	1090	12000	3700	4001 1002	.	2500	.
Buccaneer S. Mk 1	.	1160	12000	3500	1100	700	3600	W każdych warunkach atmosferycznych
A 6 Intruder	1160	925	12700	5190	1300	850	8000	Specjalnie przystosowany do działań w trudnych warunkach
A 7 Corsair II	930	1046	16000	6000	1500	1000	6800	W każdych warunkach atmosferycznych

Załącznik nr 2

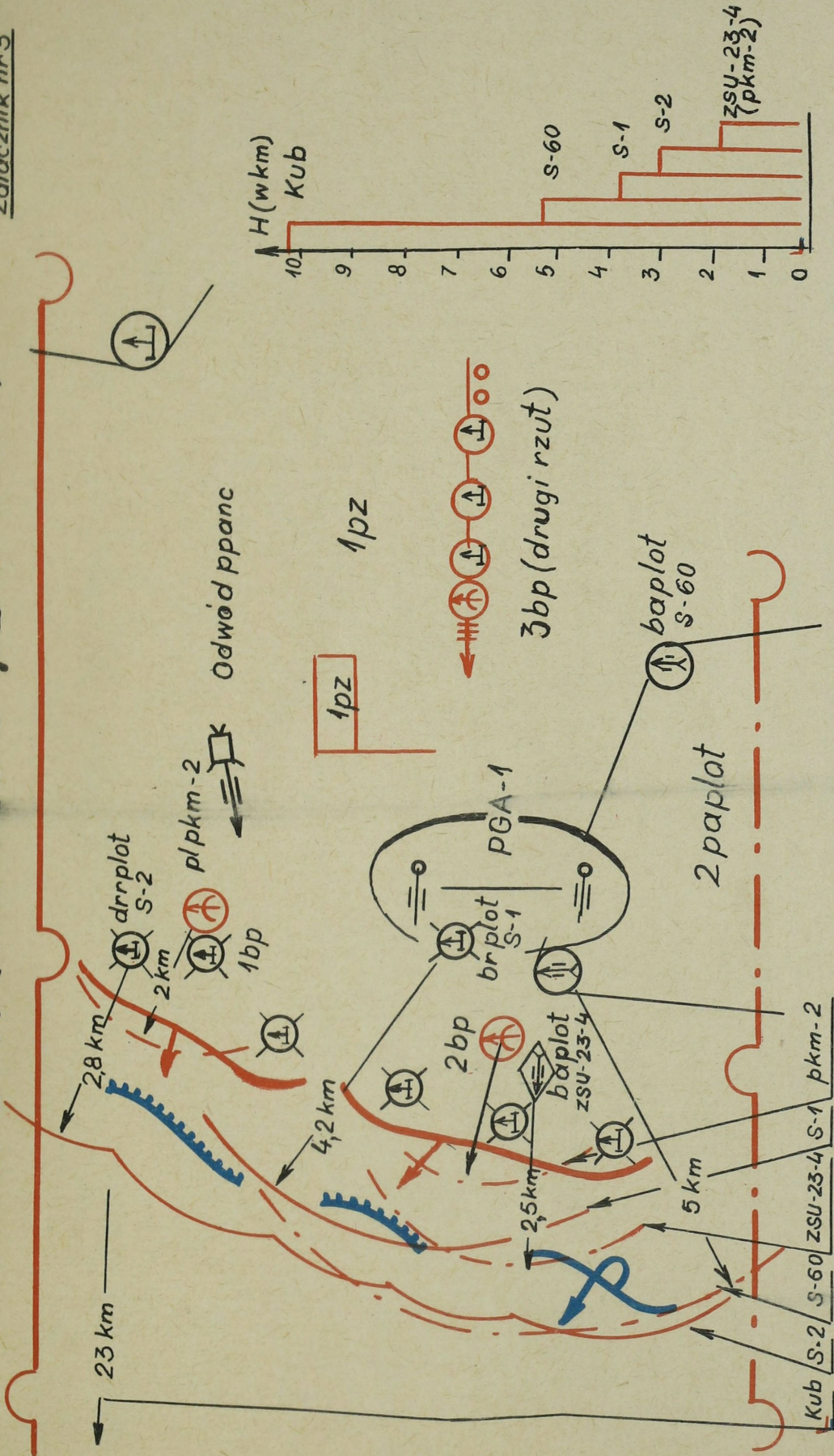
MOŻLIWOŚCI OBEZWŁADNIENIA I NISZCZENIA PRZEZ LOTNICTWO NIEPRZY-
JACIELA NIEKTÓRYCH OBIEKTÓW

Typ zadania	Obiekty działań	Potrzebna ilość s-tów		
		F-4D	F-104	G-91
Obezwładnienie	30 czołgów w marszu	12	24	
	Kompania czołgów w marszu	4	8	
	Dywizjon rakiet taktycznych na SO	4	8	
	Pułk piechoty zmotoryzowanej w marszu	12	24	
	Bateria artylerii na SO	2	4	8
	SD dywizji	4	8	16
Zniszczenie	Pluton czołgów w marszu	3	6	
	Bateria artylerii rakietowej	6-8	12-16	24-32
	Batalion czołgów	30-60	60-120	
	Most /uszkodzenie/	8-10	16-18	
	Dywizjon rakiet taktycznych na SO	12	24	48
	Bateria artylerii	6	12	24

UGRUPOWANIE BOJOWE I ZASIĘGI OGNIĄ ŚRODKÓW TAJNE

EGZ. NR. 04446/M.W.
NR KS. 04446/M.W.
Załącznik nr 3

OPL W NATARCIU PZ (wariant)

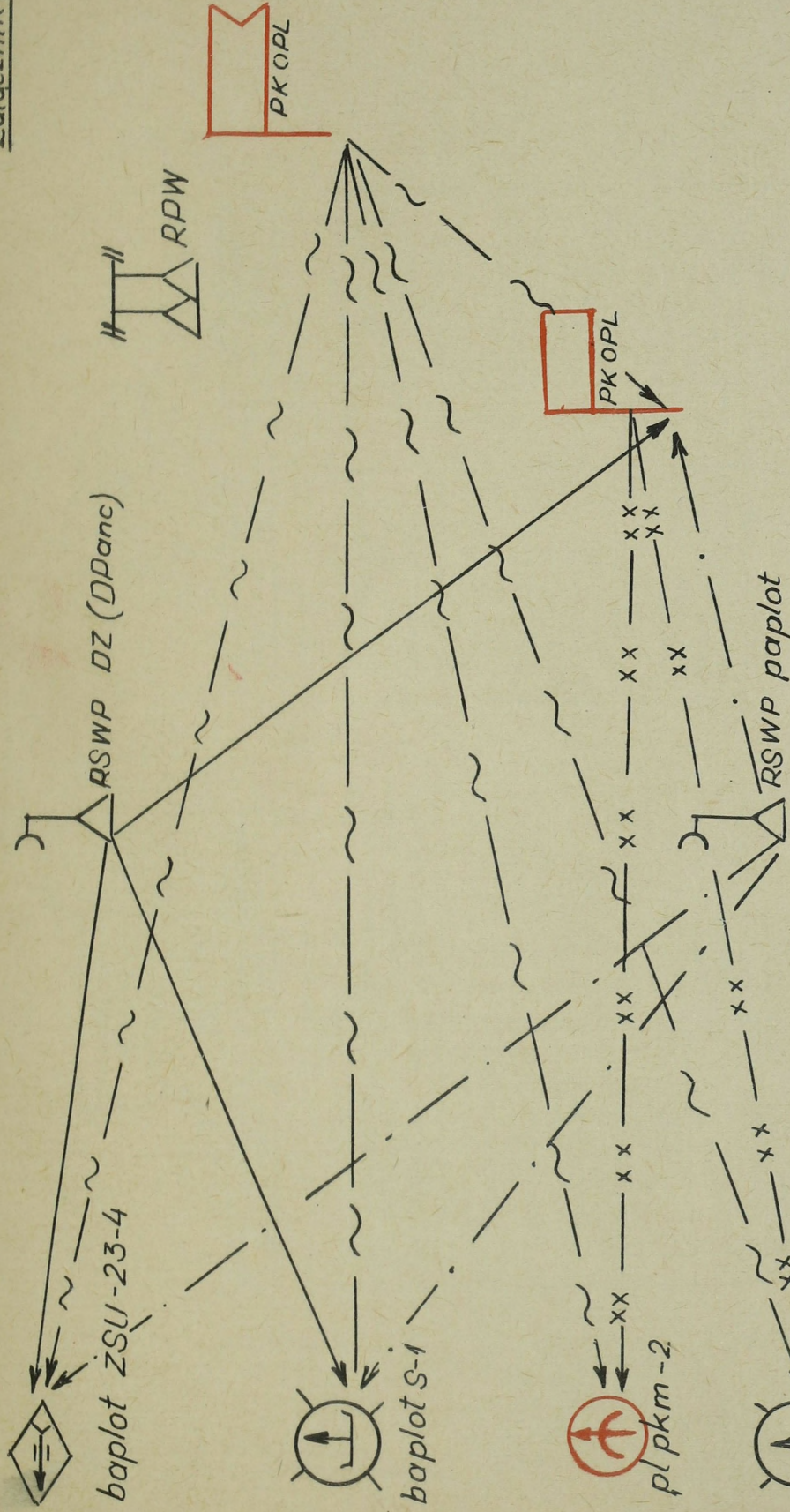

Wykonano 120 egz.
egz. nr 1-120/Bibi. Tajna
opr. ptk Banasiak
rys. Z.L dn. 17.12.73.

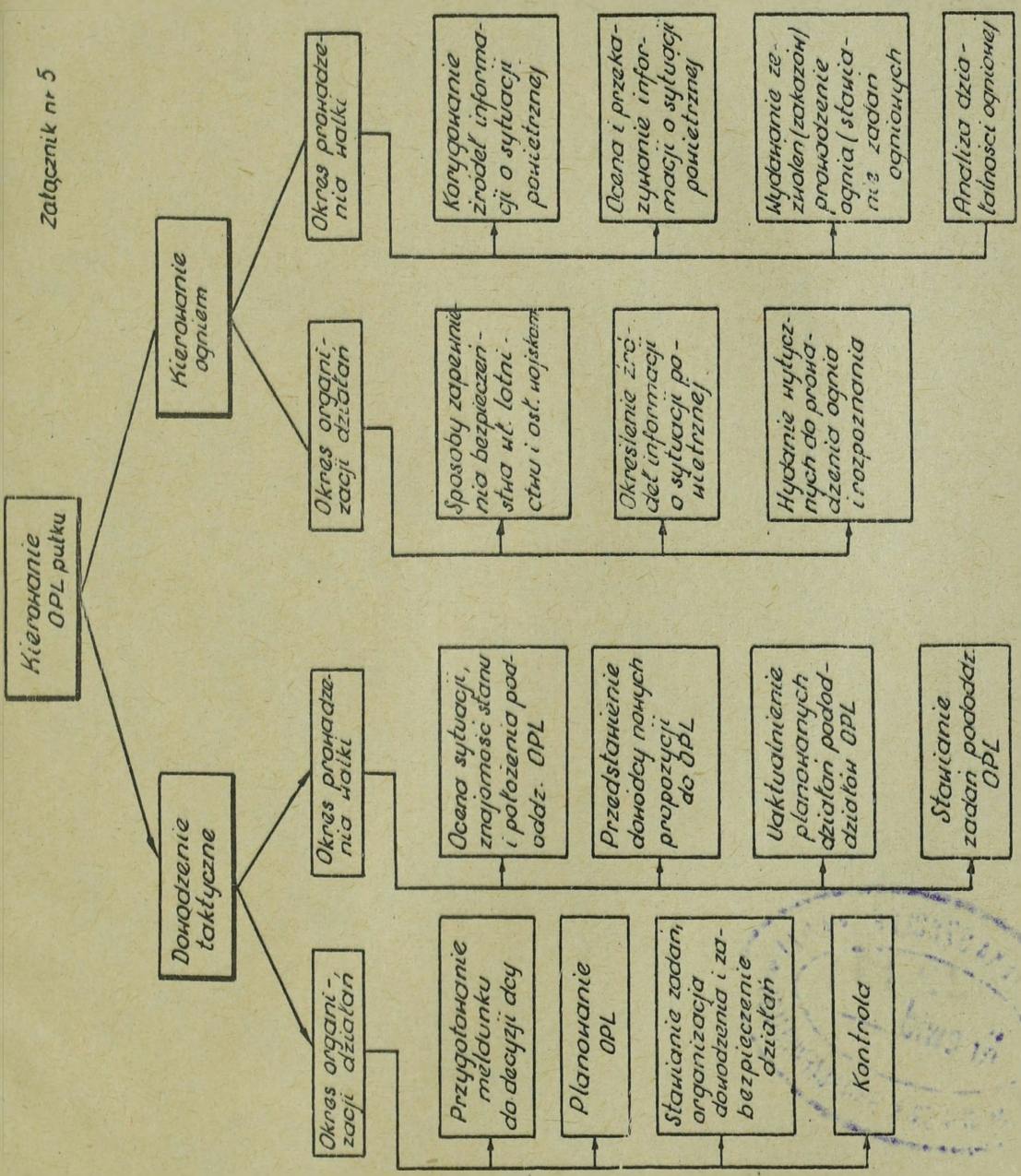
MOŻLIWOŚCI OTRZYMYWANIA INFORMACJI O SYTUACJI POWIETRZNEJ PRZEZ ŚRODKI OPL PUEKU

TAJNE

EGZ. NR...
NR KS 04447/44 IX
Załącznik nr 4

- Wykonano 120 egz.
egz. nr 1-120/Bib. Tajna
opr. plk Bohusławski
rys. Z. L. dn. 17.12.73
- Legenda:
- Sieć radiowa wskazywania celów z RSWP DZ (DPanc)
 - - - - - Sieć radiowa wskazywania celów z RSWP paplot
 - ~~~~~ Sieć radiowa ostrzegania
 - xx— Sieć radiowa informowania o sytuacji powietrznej

24

